

Papež je napovedal novo vodstvo Cerkve

V posebni okrožnici je sv. oče objavil reorganizacijo vodstva katoliške cerkve v soglasju s potrebami časa.

VATIKAN. — Pretekli petek je papež Pavel VI. objavil v posebni okrožnici "Regimini Ecclesiae Universae" (Vladi vesoljne cerkve) bodočo ureditev vodstva katoliške cerkve in njenih osrednjih uradov v Rimu. Okoli 11.000 besedi obsegajoča okrožnica je pisana v klasični latinščini, vendar jemlje prav tisto neno dosedanjemu absolutno veljavo. V bodočo bo mogoče obdržati ustmeno in pismeno z glavniimi uradi v Vatikanu v vseh glavnih modernih jezikih. Okrožnica nosi datum 15. avgusta, dan Marijinega Vnebovzeta, v veljavo pa bo stopila s 1. januarjem 1968.

Vatikanski državni tajnik je postal po novih določilih nekak glavni namestnik papeža v vseh cerkveno-upravnih zadevah. Pod njegovim vodstvom se bodo sestajali načelniki posameznih osrednjih kongregacij na skupne seje, kjer bodo obravnavali skupna vprašanja vodstva cerkve in sodelovanje med glavnimi vejami njene uprave, podobno kot se sestajajo na seje državne vlade pod vodstvom svojega predsednika. Okrožnica ustanavlja tudi posebni osrednji urad za vodstvo in upravljanje cerkvenih financ, to naj bi bilo nekako finančno ministrstvo v novi vladi Cerkve.

Važna je določba, ki omejuje imenovanje kardinalov na vodstva posameznih kongregacij na pet let in daje tako papežu priloženost, da ostarele in onemogle pošlje v pokoj. Doslej je bila večina takih imenovanj dosmrtna, ker je novoizvoljeni papež potrdil imenovanja svojega prednika že prvi dan po svoji izvolitvi. Po novem bo imel novi papež za to tri mesece časa in bo lahko vsako imenovanje posebej proučil.

Mobutu je korajžen

KINSHASA, Kongo. — Predsednik republike Josef Mobutu je v razgovoru z zahodnimi časnikarji napovedal naglo zmago nad upornimi belimi najemniki in z njimi zvezanimi kantskimi žandarji v vzhodnem Kongu, kjer so se usidrali v glavnem mestu pokrajine Kivu Bukavu. Govoril je tudi o povratku Belgijcev, ki so se ob zadnjih nemirih in izgredih umaknili iz Konga. Upornikom je zagrozil, da jih bo poglal iz Konga, če ga ne bodo skoro sami zapustili.

Vodnik upornih belih najemnikov Jean Schramme je še 10. avgusta dal Mobutuju ultimatum, da ga v desetih dneh povabi na razgovor o razširitvi kongoške vlade in uprave, ker sicer da bo začel obsejnejšo vojaško akcijo proti vladi.

Vremenski
prerok
pravi:

Večina sončno in toplo. Najvišja temperatura 75.

Novi grobovi

Anna Shimkus
V soboto je zadeta od srčne kapi na domu umrla v Euclid Glenville bolnici Anna Shimkus s 1241 E. 167 St., roj. Grigalunas v Litvi, od koder je prišla v Ameriko 1. 1912, žena Josepha, mati Julie Offutt. Pogreb bo iz Grdinovega pogrebnice zavoda na Lake Shore Blvd. v sredo popoldne ob enih na Hillcrest Memorial Gardens.

Frank Oblak
V soboto je umrl v bolnici 51 let stari Frank Oblak, 2565 E. 111 St., oče Franka Jr., stari oče Franka, brat Mrs. Jean Knaus, Johna in Bernarda. Pokojnik je bil član Društva Slovenec št. 1 ADZ. Pogreb bo iz Grdinovega pogrebnice zavoda na Lake Shore Blvd. jutri ob 9.15, v cerkev Sv. Križa ob desetih, nato na Kalvarijo.

Vnuki prihajajo do veljav

WASHINGTON, D.C. — Od kar je predsednik Johnson postal stari oče, so vnuki prišli do posebne veljave. Zgodilo se je na primer tole:

Johnson je imel na kosilu predsednika afriške republike Sionokoš čena obala Feliksa Houphoueta-Boigny. Kot je navada, povabi predsednik na tak kosilo tudi odlične politike. Zato je prišel na vrsto tudi naš ohajski guverner Rhodes, ki se je s svojo ženo udeležil kosila. S seboj je pa prinesel fotografijo svojega pet dni starega vnuka Jamesa. Fotografija je bila takoj deležna posebne časti. Johnson in njegova žena sta na hrbtu fotografije napisala svoje pozdrave in dobre želje Rhodesovemu vnuku. Fotografija je tako postala kar dobro orodje za politiko, ki ga bo Rhodes gotovo izbral, saj ne spada med slabe politike.

To je znova pokazal te dni. Republikanska večina v legislaturi mu je namreč izglasovala vse davčne zakone, ki dajejo okrajem možnost, da s pomočjo indirektnih davkov spravijo v red svoje proračune in socialno politiko. S tem je naravno razbremenjen ohajski državni proračun in to je Rhodes hotel doseči.

Johnson brani svojo vietnamsko politiko

Predsednik je na tiskovni konferenci v Beli hiši pretekle petek branil svojo vietnamsko politiko in povedal Kongresu, da ji lahko umakne podporo, če hoče.

WASHINGTON, D.C. — Predsednik L. B. Johnson je pretekle petek na tiskovni konferenci, ki sta jo prenašala radio in televizija neposredno, zavračal napade na svojo vietnamsko politiko in zatrjeval, da je bila doslej uspešna, zato jo tudi ne misli bistveno spreminjati. Kongresu je povedal naravnost, da lahko resolucijo od 7. avg. 1964, v kateri mu je z le tremi glasovi opozicije odobrili vse korake, ki so potrebni za preprečitev nadaljnje napadalnosti, prekliče ali jo razveljavi z drugo, kot je to v njej sami določeno.

Predsednik je dejal, da je pričel, da rdeča Kitajska ve, da Združene države ne marajo razširjenja vojne v Vietnamu kljub letalskim napadom na vojaške cilje v Severnem Vietnamu, ki niso niti 10 milj od njene meje. Branil je tudi način volivne borbe v Južnem Vietnamu in zatrjeval, da je bil tam v pogledu demokracije dosežen precejšen napredek.

Odločno je nastopil proti trditvam, da je na bojiščih v Vietnamu nastopil zastoj, ker nima nobena stran dovolj moči za učinkovito ofenzivo. Dejal je, da ameriške vojaške sile rdeče stalno stiskajo in jim zadajajo hude udarce. Govorjenje o zastoji je čista propaganda.

Tarife za zračni promet bodo ostale nespremenjene

WASHINGTON, D.C. — Federalni odbor za civilno letalstvo je prišel do prepričanja, da so sedanje prevozne tarife v letalskem prometu pravične in da ne izmoghavajo potnikov. Zato ni mogoče pričakovati bistvenih znižanj. S tem pa ni rečeno, da ne bo prišlo do izjem. Saj je neka mala angleška letalska

Sen. Dirksen postal zopet junak dneva

WASHINGTON, D.C. — Voditelj republikanskih senatorjev Dirksen spada med najsimpatičnejše politike v deželi. Ni ravno zagrižen republikanec in jo v politiki rad mahne na svoje, ravno zato ga ima naša javnost rada. Sedaj je zopet pokazal svojo neodvisnost na prav značilen način.

Kot je znano, leži pred Kongresom predlog, naj bi se vsi državni prazniki prenesli na ponedeljek, da bi ljudje imeli ob takih prilikah kar tri proste dni. Del naše javnosti je za ta predlog, ki pa ima tudi precej nasprotnikov, posebno v ameriških konservativnih krogih. Nekateri so na primer navajeni na Zahvalni dan v četrtek, znano Društvo hčera ameriške revolucije pa ne bi moglo prenesti, da bi bil praznik prvega predsednika G. Washingtona zmeraj na en in isti dan.

Senatorji in kongresniki so zato prišli v zadrego in skušajo predlog zavleči. Ne misli pa tako senator Dirksen. Je za predlog in pravi, da ga bo "obesil" na katerikoli drug zakonski predlog, ako bo senatni odbor okleval in odlašal glasovanje. Po njegovem je dosti, da padata Božič in Novo leto na premične dneve.

Ohajska država noče alkohola v nedeljah in praznikih

COLUMBUS, O. — Naša ohajska legislatura je zopet odbila predlog, da bi za nedelje in praznike veljala prosta prodaja alkoholnih pijač. Zmagala je zopet podeželska politika nad mestno. Člani legislature iz Clevelanda in Cincinnatija se potegujejo za prodajo, podeželski politiki so proti. Ne morda zato, ker alkohol škoduje zdravju, ampak zato, ker volivci na deželi hočejo imeti v nedeljah nočni mir, ki ga pijanci kalijo, in pa manj prometnih nesreč, ki jih navadno povzroča pijančevanje.

družba napovedala tarifo \$104 za prevoz v Ameriko.

RDEČI SESTRELILI SVOJ MIG JET NAD HANOIEM

Združene države nadaljujejo intenzivno letalsko vojskovanje proti Severnemu Vietnamu. V soboto je bilo nad tamkajšnjimi vojaškimi cilji več ameriških letal kot kdajkoli prej tekom enega samega dneva. Pri včerajšnjih letalskih napadih na okolico Hanoia je severnovietnamska raketa SAM, namenjena ameriškim letalom, sestrelila severnovietnamsko letalo MIG-21.

SAIGON, J. Viet. — Na tleh v zadnjih dneh ni prišlo do večjih sporadov, intenzivna pa je letalska vojna proti Severnemu Vietnamu. Ameriška letala so stalno nad pomembnimi prometnimi križišči, mostovi, železnicami in drugimi vojaško važnimi cilji. Preteklo soboto je bilo skupno 209 poletov letal, največ v vsem času letalskih napadov na Severni Vietnam. Ameriška letala so ponovno videla v zraku severnovietnamska lovka letala, vendar ni prišlo do spopadov z njimi. Pač pa je protiletalska raketa SAM, ki so jo rdeči izstrelili v bližini Hanoia proti tam v bližini letališč ameriškim letalom, zadela MIG-21 jet letalo severnovietnamskih sil, ki naj bi pomagalo pri obrambi glavnega mesta.

Raketa, ki je zadela MIG-21 severnovietnamsko letalo, je bila namenjena ameriškim F4 Phantom letalom, ki so se vračala od napada na Ha Gia železniško križišče 21 milj severno od Hanoia. Sestrelitev tega letala je opozoval polk. Robin Olds, eden vodilnih ameriških pilotov vietnamske vojne, ki je doslej sam sestrelil 4 sovražna MIG letala.

Ameriški težki bombniki so danes trikrat bombardirali posamezna področja v demilitarizirani coni med Severnim in Južnim Vietnamom, kjer sumijo, da rdeči zbirajo svoje sile za pohod proti jugu. V zadnjih 9 dneh so B-52 bombniki napadli omenjeno področje enajstkrat.

V Južnem Vietnamu na kopnem ni prišlo do obsejnejših spopadov. Ameriško poročilo trdi, da se je trem četam ameriške 4. pehotne divizije posrečilo dobiti v zasedo večjo skupino rdečih pri Duc Pho 325 milj severovzhodno od Saigona. Rdeči so se razdelili v male skupinice in se skušali prebiti iz zasede. Na bojišču naj bi pustili 53 mrtvih, med tem ko sta padla v boju dva ameriška vojaka.

Stvarnost zmaguje v Suhartovi Indoneziji

DJAKARTA, Indonez. — V Indoneziji je obletnica neodvisnosti državni praznik, torej tako kot pri nas. Bivši diktator Sukarno je porabil ta praznik, da je podlegel svoji domišljiji in vsako leto naslikal v svojem govoru Indonezijo na zemlji, ki ga nikjer ni. Letos je pa na ta praznik imel glavni govor sam ministrski predsednik general Sukarno in nalil indonezijski javnosti čistega vina. Prepričevalno je dokazoval, kako je inflacija uničila vse zdravje temelje indonezijskega gospodarstva in sedaj ogroža tudi politično stabilnost. Zato jo sedanji režim dosledno pobija in jo je že omejil od 100% na 5% na mesec. Seveda je to zvezano z velikimi žrtvami, ki so pa neobhodno potrebne.

Oporekali so mu pa takoj cilvilni politiki, ki niso zadovoljni, da sedaj nič ne pomenijo, in kazali s prstom na korupcijo v javni upravi, na slabe socialne razmere med revnimi sloji, na velik prepad med bogataši in reveži itd. Sedanji režim to ve in prizna. Tega ne morejo tajiti niti njegovi nasprotniki in v tem je politična moč sedanjega vojaškega režima.

Truplo ameriškega juda našli v Vltavi

WASHINGTON, D. C. — Včeraj so našli v reki Vltavi v Pragi truplo Charlesa H. Jordana, zastopnika judovske dobrodelne organizacije, ki je prišel sem preko Romunije in Madžarske na poti po Evropi in je hotel iti dalje v Sovjetsko zvezo. Jordan je preteklo sredo izginil, ko je dejal svojo ženi, da gre kupiti časopis. Odšel je iz hotela, pa se ni več vrnil. Truplo naj bi bilo v vodi več dni. Zdravnik, ki je truplo preiskal, je izjavil, da vzroka smrti ni mogel ugotoviti.

Kairo dovolil odprtje ameriške šole

KAIRO, ZAR. — Vlada je dovolila odprtje tukajšnjega Ameriškega kolidža, ki ga je zaprta v preteklem juniju v času izraelsko-arabske vojne. Tedaj ga je obiskovalo okoli 420 učencev, v glavnem otrok ameriških diplomatov.

Dovoljenje za odprtje šole smatrajo za znak izboljšanja odnosov Kaira do Washingtona.

Iz Clevelanda in okolice

Nova državljanka — Gdč. Ančka Lekan, najmlajša Lekanovih na 6700 Schaefer Ave., je napravila državljanski izpit in bo v skupini, ki ji bodo slovesno izročili državljanske diplome v novembru. Čestitamo!

Seja — Klub slov. upokojencev v Newburgu ima v sredo ob dveh popoldne sejo v SND na E. 80 St. Novi člani dobrodošli!

Zadušnica — Jutri, v torek, ob 7.30 bo v cerkvi Marije Vnebovzete sv. maša za pok. Josepha Koporc ob 11. obletnici smrti.

Naročnine — Za slovenski tisk sprejema naročnine tudi Slovenska Pisarna. Osebnost lahko uredite te naročnine v pisarni v Baragovem Domu vsak torek, petek in nedeljo popoldne, ko je pisarna odprta od ene do šestih popoldne ali pa po pošti na naslov. Slovenska Pisarna, Baragov Dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103.

Zalostna vest — Ga. Minka Cugelj, 1058 Addison Rd., je dobila sporočilo, da ji je 12. avgusta letos umrl v vasi Ratje pri Hinjah oče Janez Blatnik, po domače Simnov. Tam je zapustil ženo, 3 sinove in hčer, tu pa omenjeno.

Peiping grozi Hong Kongu

HONG KONG. — Vlada rdeče Kitajske je v posebni diplomatski noti zahtevala od britanske uprave Hong Konga, da dovoli v 48 urah ponovno tiskanje treh komunističnih listov, ki jih je pretekli teden ustavila zaradi ščuvanja k izgredom in nasilju. Trdijo, da Angleži zahteve ne bodo sprejeli.

Kaj misli Kitajska v takem slučaju napraviti, ni jasno, vendar nihče ne računa s tem, da bi skušala Hong Kong zasedati z vojaško silo. Hong Kong je namreč za Kitajsko še vedno več vreden v britanskih rokah kot v njenih lastnih. Letno prinaša Kitajski okoli 700 milijonov dolarjev deviz, ki jih ta skrajno nujno potrebuje.

Carmichael v Hanoiu, Rap Brown pa v ječi

NEW YORK, N.Y. — Načelnik Studentovskega sodelovalnega odbora za nasiljila (SNCC) Brown je dejal tu pretekli petek na nekem črnskem zborovanju, da je njegov prednik Stokely Carmichael na poti v Hanoi, glavno mesto Severnega Vietnama, da "vidi na lastne oči divjaški napad, ki ga vrše Združene države na to deželo".

Brown je pozival svoje črne poslušalce, naj praznujejo obletnico znanih izgredov v Wattsu v Los Angelesu pred dvema leti kot "Dan črnske neodvisnosti". Brown so zvezne oblasti prijele, ker je vozil s seboj v letalu iz Louisiane v New York puško, kar je po zveznem zakonu prepovedano. Ker ni mogel položiti \$25.000 varščine, kot je sodnik določil, je moral začasno ostati v ječi.

Star šolski sistem

MANCHESTER, N.H. — Država New Hampshire ima obvezno šolstvo že od leta 1647, ko je sodišče določilo, da mora imeti vsaka naselbina z več kot 50 osebami svojo šolo.

Kitajska zmeda v očeh ruskih komunistov

CLEVELAND, O. — Rdeča Kitajska je postala prenevarna sovražnik ruskih komunistov, da se ti ne bi intenzivno zanimali za razvoj kitajske kulturne revolucije. O tem pričajo dnevna poročila o kitajskih dogodkih v ruskem časopisu, komentarji na radiu in opisi na televiziji. Seveda ne moremo pričakovati, da ruska poročila govorijo čisto resnico. So gotovo pretirana, velikokrat pa tudi temeljijo na napačnih ali vsaj pomanjkljivih podatkih.

Čisto drugačna je pa stvar, kadar se oglasi k besedi vodstvo ruskih komunistov. To se ne zgodi vsake kvatre. Mora za kaj takega biti dan že poseben povod, ki pa ni zmeraj jasen na prvi pogled. Velikokrat mu ruska propaganda podtakne tudi povod drugega razreda, da zabriše pravi namen objave svojega stališča. Nekaj takega se je moralo zgoditi pretekli teden.

Kitajci so v svojem pristanšču Dairen prav nemarno razbijali na ruskem tovornem parniku Svirsk, mornarje pa pretepli. Šele na odločno za-

tevo ruske diplomacije je parnik lahko odplul iz luke. Prav isti čas so pa ruski diplomatje imeli svojo prasko s Kitajci v Peipingu. O tem manjkajo vsa poročila, le Kremelj namiguje nanje v svojem zadnjem napadu na tovariša Mao-Tsetunga.

Kremelj je namreč porabil incident v Dairenu za vzrok, da je napadel voditelja kitajskih komunistov Mao-Tsetunga in njegovo okolico tako ostro v moskovski Pravdi, kot se to ni zgodilo že mesece. Rabuka v Dairenu in prepričanje, da ruski poslaništvo v Peipingu gotovo niso pravi povod za napad, za njim mora torej tičati še nekaj, kar nam sedaj še ni znano.

Članek najprvo poudarja prijateljstvo med obema deželama po l. 1958, ki je rodilo mnogostransko "politično, gospodarsko, vojaško in kulturno sodelovanje". Za tem je pa prišla doba kitajske kulturne revolucije, ki jo je Mao sam insceniral in ki je uničila vse uspehe prejšnjega prijateljskega sodelovanja obeh socialističnih dežel. Nato čla-

nek kar naravnost poziva kitajski narod, naj se znebi Maovega režima in Maovih pristašev. Če bo namreč Mao ostal na oblasti, bo kitajska domača in zunanja politika zašla na cikcak pota, ki jo bodo spravila na rob propadanja.

"Ruski narod je prepričan, da bo prišel čas, ko bosta kitajska komunistična stranka in kitajski narod pretrgala pogubno politično smer tovariša Mao in njegove okolice in obnovila tesno zvezo z ruskim narodom in drugimi socialističnimi državami."

Članek dalje podtika Maovemu režimu hinavščino, češ da je sila bojeviti, kadar gredo drugi narodi zanj po kostanj v ogenj, in da strašno rad ustvarja vojno razpoloženje zunaj kitajskih mej.

Članek tudi napoveduje polom kulturne revolucije. Trdi, da je ogromna večina kitajskih provinc proti Maovemu režimu, ker v Maovi kulturni revoluciji ne vidi ne kulture ne revolucije. Zato je Mao tudi moral poklicati policijo

in vojaštvo na pomoč, da reši sebe in svojo strujo. H kakšni čistki znotraj strankinega vodstva se mora Mao zatekati, pove članek s tem, da trdi, da je Mao moral izključiti iz glavnega strankinega odbora dve tretjini članov, med njimi pa tudi večino članov izvršilnega odbora ("politbiro").

In kakšno je sedaj stanje na Kitajskem? Kjer je vojaštvo prevzelo skrb za red in mir, je stanje znosno. Povsod drugod pa vlada kaos. Med tem je začela razpadati tudi armada. Oboroženi upor kmetov in delavcev pa se skuša dokopati do oblasti v posameznih provincinah.

Članek potrjuje torej nekaj važnih dejstev, ki se do sedaj na prvi pogled niso zdela verjetna. Iz njega pa tudi veje vera ruskega komunističnega vodstva, da se kitajska zmeda bliža vrhuncu. Takrat bo izginil Mao. Kdo bo pa njegov naslednik? O tem pa članek molči, dočim tovariši v Kremlju ravno o tem živo polemizirajo in — ugibajo.

6117 St. Clair Ave. — HEnderson 1-0628 — Cleveland, Ohio 44103

National and International Circulation

Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week of July

Manager and Editor: Mary Debevec

NAROČNINA:

Za Združene države:

\$16.00 na leto; \$8.00 za pol leta; \$5.00 za 3 mesece

Za Kanado in dežele izven Združenih držav:

\$18.00 na leto; \$9.00 za pol leta; \$5.50 za 3 mesece

Petkova izdaja \$5.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States:

\$16.00 per year; \$8.00 for 6 months; \$5.00 for 3 months

Canada and Foreign Countries:

\$18.00 per year; \$9.00 for 6 months; \$5.50 for 3 months

Friday edition \$5.00 for one year

Second Class postage paid at Cleveland, Ohio

E3

No. 159 Monday, Aug. 21, 1967

Po konferenci OLAS v Havani

Če bi kdo hotel vrednotiti konferenco Organizacije latinsko-ameriške solidarnosti ali kratko OLAS po pomeni za komunizem ali po vplivu, ki naj bi ga konferenca imela za komunistično gibanje v Latinski Ameriki, bi bil s pisanjem hitro pri koncu. Čeprav se je na konferenci zbralo 392 delegatov iz 27 držav Latinske Amerike, Evrope, Azije in Afrike, pa še celo kopa radovednežev kot na primer delegacija iz Jugoslavije, ki je niso niti pustili na "javne" seje, je vendar konferenca postala po zaslugi diktatorja Castra pravi cirkus, ki je pa kar dobro osvetlil dve stvari: razmere v tistem delu komunističnega gibanja, ki ga je Castro spravil pod svoj vpliv ali bi ga vsaj hotel spraviti; odmev, ki ga je konferenca napravila na javno mnenje v Latinski Ameriki.

Konferenca sama je potekala v bučnem razpoloženju. Ni manjkalo bojevityh govorov, ognjevitih pozivov, strastnih zagovorov posameznih stališč, pa tudi za zabavo je bilo preskrbljeno tako na konferenci kot ob njenem robu. Vse to pa ni moglo zamegliti dejstva, da se konferenci ni posrečilo zagladiti prepada med trockizmom in stalinizmom, ako rabimo besedi, ki sta nekaj pomenili pred 40-50 leti. Trocki je bil ves vnet za svetovno revolucijo, Stalin je pa zagovarjal neobhodno potrebo, da naj se komunizem utrdi najprej v eni deželi (Rusiji), potem pa rine naprej. Prepada med obema stališčema je tekom desetletij doživel različne oblike, v bistvu je pa ostal nespremenjen do Castrovih časov. Stališče kitajskih komunistov ga je samo poglobilo.

V naših dnevih ima prepada oblike stalne revolucije na eni strani in agitacije za mirno sožitje na drugi.

Castrovo gibanje je vneto za večno revolucijo, kar gori od navdušenja za gverilsko vojskovanje. Zato pa ostro kritizira vse tiste komuniste, ki mislijo na mirno sožitje, ljudske fronte in podobne politične ideje. Castro je na primer odločno na strani kitajskih komunistov, kadar je treba govoriti o partizanih, dasiravno se ne strinja zmeraj s Peipingom glede taktike v te vrste vojskovanju. To je pokazal brez oklevanja na konferenci OLAS. S tem je naravno prišel v spor v ruskimi tovariši, ki so za mirno sožitje, za kar imajo svoje razloge, ki niso zmeraj načelnega značaja.

Borba med obema stališčema je bila ostra na konferenci, vršila se je pa za kulisami na sejah raznih komisij in odborov. Kot je že navada na mednarodnih konferencah, ki se ji ne more ogniti tudi komunizem, je konferenca na koncu izglasovala kompromisno resolucijo: v načelu je zmagal Castro, toda v resolucijo so bile vtaknjene izjeme ruskim komunistom in njihovim prijateljem v tolažbo in čast.

Nastane pa vprašanje, ali ni bil spor na konferenci OLAS le igra za goljufanje svetovne javnosti. Utemeljiti en ali drugi odgovor je silno težko, ker zagovorniki obeh stališč pripadajo različnim plastem v komunističnem svetu. Tam, kjer vlada komunizem, je črta med obema stališčema jasno potegnjena. Castro ne misli tako kot Moskva in njeni sateliti. Peiping ostro nasprotuje Moskvi na tem polju. Težje je pa potegniti ločnico med komunisti iz držav, kjer je komunizem dovoljen in v opoziciji ali pa je sploh prepovedan. Tam so vsi komunisti vsaj s srcem na strani revolucionarjev. Kateri komunist pa ne bi rad kral in moril kapitalistov in reakcionarjev, kadar je primerno navdušen ali razburjen? Kadar pa prevlada pamet, pa čisto lahko pride do zaključka, da je klanje in ubijanje smiselno le takrat, kadar vodi v zmago v socialni revoluciji. Trenutno je pa politično stanje po svetu tako, da ne daje dosti upanja na zmagovite socialne revolucije. Saj še na politične ne morejo komunisti upati čisto zanesljivo.

Na konferenci v Havani so večinoma govorili komunisti, ki niso "na vladi". Zato njihovih junaških govorov ne bi smeli vzeti prereno, čeprav so dali svojo barvo OLAS sestanku. Na videz je torej zmagala ideja o revoluciji, v resnici so pa zmagale — izjeme! To se v politiki dogodi velikokrat. Castro si pa s sklicevanjem na OLAS konferenco ne bo mogel dosti pomagati v gverilskem vojskovanju v Latinski Ameriki. Za vojskovanje je namreč treba imeti tudi denar, tega pa imajo zagovorniki mirnega sožitja.

Konferenca OLAS ni tudi napravila posebnega vtisa na javnost v Latinski Ameriki. V nekaterih prestolicah so resolucijo OLAS skušali naslikati kot veliko strašilo, v drugih so jo komaj registrirali. Ravnali so se po lokalnih razmerah. Drugače tudi niso mogli. V celi Latinski Ameriki, ki šteje okoli 170 milijonov ljudi, obstajajo namreč samo tri gverilska gnezda — dve v Venezueli, eno v Kolumbiji — kjer se nahaja kakih 700-800 gverilcev, ki so postali že profesionalni partizani. Saj vedo, da ne bodo

zmagali, ako ne dobijo pomoči. Toda od kod? Edina resna pomoč bi jim mogla priti od popolnega razpada odpornosti sedanjih političnih režimov v Latinski Ameriki. Takega političnega razvoja trenutno resni politični opazovalci ne vidijo nikjer v Latinski Ameriki. Seveda tak razvoj lahko nastane, nikjer pa niso vidni zanesljivi znaki, da bi mogel nastati.

Castrovo komunistično gibanje v Latinski Ameriki je torej le bolj očiten opomin raznim konservativnim in reakcionarnim režimom v Latinski Ameriki, naj ne prenapnejo loka, kot resna nevarnost za politične in socialne revolucije. Ima pa svojo vrednost kot gol opomin, saj so gospodarske in socialne razmere v nekaterih državah Latinske Amerike res obupne in kličejo po temeljiti reformi vprid obubožnim delovnim plastem. Režimi sami bodo krivi, ako se bo opomin čez noč spremenil v hudo nevarnost za njihov obstoj.

BESEDA IZ NARODA

Dr. Frank Jauh-Kern:

Rojstvo S. N. Čitalnice v Clevelandu in njeno življenje

Podatke o ustanovitvi S. N. Čitalnice in njenega življenja sem črpal iz že napisane zgodovine naše čitalnice ter tako tudi iz mojih spominov, katere sem objavil leta 1937. Dodal bom tudi še moje spomine, katere nosim v mojem spominu ter tako skušal podati sliko te zgodovine v okvirju obstoječih podatkov.

Če prilagodimo to zgodovino za letošnje leto, bi se ta glasila nekako takole:

V letošnjem letu bo minilo 61 let, odkar se je ustanovila Slovenska narodna čitalnica v Clevelandu, Ohio. Med nami sem ostal samo jaz še edini ustanovnik čitalnice, ki se spominjam tistega poletja, ko je pričela med nami živeti ideja, da bi ustanovili čitalnico, kjer bi se shajali naši Slovenci v Clevelandu, ki so hrepeli po duševnem razvedrilu. Ni bilo to tako lahko delo, toda našli so se ljudje, ki so šli preko ovir ter dali ideji kos samostojnosti in pot v bodočnost. Treba je bilo pojmovati pomen čitalnice in njeno veliko nalogo, da so prišli do e-notne misli: Ustanovimo čitalnico.

Dne 29. avgusta 1907 bo 61 let, odkar so se zbrali v Knausovi dvorani Slovenci, med njimi tedanji urednik Nove domovine, g. Rajko Fajgelj, da se posvetujejo o ustanovitvi čitalnice. Bili so povečini člani Slovenskega Sokola, društva Triglav in društva Naprej.

O tej ustanovitvi nam koledar tiskovne družbe Nova domovina za leto 1908 podaja sledeče poročilo:

"Na seji so se vsi navdušeno izrazili in sklenili, da se imenuje — Slovenska narodna čitalnica. Prvim predsednikom je bil izvoljen g. Franjo Černe, podpredsednikom Peter Pikš, glavnim tajnikom ustanovitelj čitalnice g. Rajko Fajgelj, blagajnik g. Ivan Pirnat. Čitalnica brez denarnih sredstev ni mogla dobiti, oziroma najeti pripravnih prostorov, pa se je takrat oglašil g. Geo. Travnikar, kateri je prepustil brezplačno del svojih prostorov. S skromnimi močmi se je pričelo. Pisalo se je prvo na vse ameriške slovenske časopise, ki so velikodušno začeli pošiljati brezplačno svoje časopise na čitalnico.

Iz malega raste veliko; zanimanje za čitalnico je začelo prihajati večje in kmalu je čitalnica štela okoli sto članov. Z članarino 25 centov na mesec se je kmalu toliko nabralo, da se je moglo naročiti precej časopisov iz starega kraja. Dne 28. novembra je čitalnica priredila svojo prvo veselico v Knausovi dvorani, ki je nadvse nepričakovano dobro uspešna. Dohodki veselice so bili toliki, da si je čitalnica takoj naročila 250 knjig, večinoma krasno vezane. Ob tej veselici je tudi prvič nastopilo več društev, kakor Triglav, ki je pospešil sijaj veselice s svojim pevskim zborom, kakor tudi obstoječe društvo Sava.

Dne 9. januarja 1907 so se vršile prve glavne volitve odbora. Izvoljeni so bili z veliko večino: predsednik Frank Černe, podpredsednik Peter Pikš, prvi tajnik Louis Pirc, (Rajko Fajgelj je radi preoblih poslov odstopil že med letom), blagajnik Anton Grdina in knjižničar Louis J. Pirc.

Med tem časom se je čitalnica iz svojih začasnih prostorov pri g. Geo. Travnikarju preselila v svoje prostore na 1365 East 55th St., kjer se je kmalu udomačila. Preskrbela si je lepo omaro za knjige. Čitalnica je imela takrat 44 listov. Slovenske in iz domovine, tako nekaj nemških in angleških. Čitalnica je takrat imela 315 knjig, večino krasno vezane. Prišlo se je takrat tudi s predavanji.

V enem letu svojega obstanka je čitalnica imenovala za izredne zasluge, ki sta jih pridobila za čitalnico, dva častna člana, to je: g. Rajka Fajgelja, ustanovnika katerega gre zahvala, da imamo čitalnico in da se je pričela tako dobro razvijati, potem g. Antonu Benediku, ki je bil mož na mestu, kjer se je šlo za koristi čitalnice. On je bil istočasno tudi tajnik Slovenskega Sokola.

Po preteku enega leta so se prigrasile tudi ženske in dekleta, ki so postale članice čitalnice.

Glasu svobode. Kmalu sem se seznanil z zdravnikom Jakobom Seliškarjem.

Tako sem prišel v Cleveland.

Z glavnim urednikom Feiglom sva se dogovorila, da skličeva sejo za ustanovitev Slovenske narodne čitalnice. Dne 29. avgusta se je zbrala večja množica ljudi v Knausovi dvorani in z velikim navdušenjem osvojila najin predlog, da se ustanovi Slovenska narodna čitalnica. Tukaj sem se prvič sešel s tako zvanimi naprednimi in liberalnimi ljudmi. Čital sem pač o liberalcih in socialistih, prebiral sem celo njih časopise, videl in slišal sem jih zdaj prvič v večji skupini. Ko sem svetoval, da naj se ne naročijo "po-hušljivi listi", kakor je bil "Rdeči prapor" iz Ljubljane, je bil ogenj v strehi. Mislim, da je bil naš znani zlatar Frank Černe, ki je vzdignil najhušji protest. Pridružil se mu je še Jože Kalan, v prejšnjih letih poštvalen delavec v prostomiselnih vrstah, in drugi. Bil je moj prvi nastop pred odraslo posvetno družbo. Končno smo se vendar sporazumeli in izvolili odbor: predsednik Frank Černe, podpredsednik Peter Pikš, prvi tajnik Rajko Feigel, drugi tajnik Frank Jauh (Kern), blagajnik Ivan Pirnat, knjižničar Louis Pirc.

Zapisnik pravi: Prostor za čitalnico smo zbrali v Travnikarjevem saloonu! Pri glavni seji dne 23. septembra sem govoril proti temu prostoru. Pirnat mi je ugovarjal, vendar je bilo sklenjeno, da ne sme priti v "pool-room", to je v čitalnico, nikaka pijača. Pozneje smo preselili čitalnico na Willson St., v prejšnji Pintarjev saloon.

Dne 2. oktobra 1906 sem zapustil Cleveland na povabilo znanca Rev. L. Klopčiča in odšel v Calumet, Mich., za urednika pri slovenskem tedniku — Glasnik.

Tu imate dva opisa, kako se je ustanovila naša Slovenska narodna čitalnica v Clevelandu, Ohio.

Naj dodam še to: Izmed vseh ustanovnikov S. N. Čitalnice sem danes samo jaz še med živimi. Vsi drugi so umrli.

Nisem bil dolgo na Calumetu, Mich., vrnil sem se v Cleveland, Ohio, že 2. oktobra 1907. Spet sem imel priliko, da sem zasledoval čitalniško življenje. Spet sem imel delo pri Novi domovini, ki pa je kmalu umrla, nji je sledila Amerika, katere ime pa se je moralo spremeniti v Clevelandška Amerika, a končno sta list prekrstila Pirc in Debevec v Ameriško Domovino, katero imamo še danes.

(Dalje sledi)

Na Dobrovi med Šmarnimi mašami

Cerkev na Dobrovi

SO. CHICAGO, Ill. — Lojze Ambrožič st. pravi, ko poudarja: "Obljuba dela dolg!" Obljubil sem, da bom enkrat nekaj napisal o Dobrovi, kjer bodo kmalu obhajali TISOČLETNICO božje poti.

Premnogi romar sem prihaja, tolažbe božje si išče, in slednji gre iz tega kraja — pomirjen, potolažen pro.

(Anton Hribar)

Res je, Dobrova je ena najstarejših božjih poti Matere božje na naši zemlji. V ljubljanski škofiji pa čisto gotovo najstarejša. Po vrsti bi šlo takole: Go-

spa Sveta na Koroškem okrog leta 750; Petrovče pri Celju okrog leta 850; Ruše ob Dravi okrog leta 900; DOBROVA okrog leta 970. Vse te cerkve obhajajo visoke jubileje, toda brez dvoma, najlepše se sliši TISOČLETNICA! In tisočletnico božje poti na Dobrovi bodo v teh letih obhajali. Največje slovesnosti bodo med Šmarnimi mašami leta 1970. Do onega časa je pa treba Marijino hišo popraviti, obnoviti in okrasiti. Zato pa je treba najti in dobiti sredstev! Dobrovska cerkev ni samo farna, temveč božjepotna cerkev in je torej last bližnje in daljne okolice. Beseda "daljne" se lahko na široko raztegne. Vsi dobri Marijini otroci iz vseh krajev, od koder prihajajo na božjo pot na Dobrovo, bodo radi in z veseljem prinesli ali poslali svoj dar. Posebno je bila v vseh stoletjih Dobrova božja pot vernih ljubljancev. Potem vseh sosednjih far. Sosedje pa so lahko bližnji in daljnji: St. Vid pri Ljubljani, kamor je Dobrova pripadala kot podružnica, dokler ni postala samostojna fara; potem Polhov gradec, St. Jošt, starodavni Horjul, Brezovica, Vrhnika, Zaplana, Borovnica, Rakitnica, Presej, Ig, Šmarje pri Grosuplju, Sostro, Devica Marija v polju, Črni vrh nad Polhovcem gradcem. Pa lahko gremo še dalje naokoli: Poljanska in Sevska dolina, Barje in tja proti Logatcu. Med drugo svetovno vojno je bila Ljubljana polna beguncev z Dolenjske in Notranjske ter Gorenjske. Kam so hodili na božjo pot? Nič kamor ni bilo mogoče iti kot smo na Dobrovo pri Ljubljani. Joj, koliko obljub je takrat šla Marija dobrovska! Med vojno je postal stalni romar dobrovske božje poti ljubljanski škof pokojni dr. Gregorij Rožman! Kako je užigala, kako je rezala, zdpravila in tolažila njegova beseda. On ni nikdar rabil besede "sodoben", bil pa je vedno tako zelo sodoben.

Zdaj se lahko Mariji izkažemo hvaležne, da nas je rešila, zdaj ji lahko izpolnimo obljube, ki je njena hiša tako očrnela, Ro njena streha tako pušča, ko omet na njenih zidovih odpada. Kdo ne bi pomislil, kako bo pomagal?! Tu je prelep nasvet in načrt, kako!

Predvsem mislite, kaj bi dali, ako bi imeli priliko, da bi še enkrat preživeli one tedne na Dobrovi med Šmarnimi mašami! Daleč je Dobrova. Preveč bi stalo. Toda, če pomagate obnoviti Marijino romarsko cerkev, vam bo Marija ravno tako poplačala, ravno tako za dobro vzela! Potne stroške si lahko prihranite in v duhu greste na Dobrovo in sicer šestkrat: na oba Marijina praznika — Veliki in Mali Šmarnen, potem tri nedelje med mašami in še eno nedeljo po Malem Šmarnu. Recimo, da bi za vsako pot in romanje tam potrošili \$5 — mali mož na prste stopi: šestkrat pet je trideset. To je 30 dolarjev. Da gotovo ne boste pozabili, je najboljšje, da vsak tak praznik položite pet dolarjev na stran in v nedeljo po Malem Šmarnu, na nedeljo Marijinega imena boste imeli 30 dolarjev za Dobrovo. In z nasmehom jih boste poslali najbližjemu nabiralcu. Kaj je lažje kot to? Zdaj pa računajmo: če bi bilo takih nasmejanih "nekdanjih romarjev" recimo 100, bi to zneslo \$3,000.00. Tri tisoč! Toda jaz sem prepričan, da bo takih več — najmanj 200. Seveda to lahko naredite tudi tisti, ki ste že na početku zbirke poslali svoj dar. Ali se vam kaj pozna? Marija je ono vrzel v nekaj tednih zamašila. Veste, brez načrta se malo doseže. To je pa dober in lahek načrt! Dovoljenje imate, da si 30 dolarjev izposodite! Kje? Pri sebi samem in trideset dolarjev takoj pošljete, potem pa vsak praznik in nedeljo sami vrnete. Nič lažje kot to. Sebi boste že vrnili!

Darovalci bi se morali ozirati na številko 1000 — tisoč. Saj bi se dobilo vsaj dva taka dobrotnika, ki bi Mariji podarila tisoč dolarjev. Če je družina večja, vsi so odrasli, vsi so zdravi, vsi dobri, vsi delajo, pa bi vsi zložili skupaj. Prepričan sem, da bi spravili vsi skupaj tisočak.

Nekaj bo takih, ki bodo rekli: tisoč dolarjev je preveč. Imate tudi ponudbo od Marije Dobrovske: Daj mi tisočkrat po pol dolarja in to je \$500.00. Ali, daj tisoč kvodrov, tisočkrat po 25 centov in to znese \$250. Samo številko 1000 imejte vedno v spominu! Za tak slavni jubilej! Kdo bo rekel, da nimaš 1000 dajmov, 1000 dime! To bi bilo z drugimi besedami \$100.00. Pa če je takih 50, je to pet tisoč dolarjev kar z nasmehom! Pa če je takih pet, je že lepo. Na vsak način tisoč ob TISOČLETNICI. Kaj pa tisoč centov, to je deset dolarjev. Takih pa z lahko najdemo, tisoč praktičnih in resnih dobrovskih romarjev, tisočkrat deset je 10,000. Dobrovska cerkev je lahko vsa pozlačena od zunaj in znotraj, samo še se držimo načrta. Pri tej svoji radodarnosti pa ima lahko vsak svoj poseben namen: V spomin mojim pokojnim staršem, ki počivajo tam na dobrovskem pokopališču in na pokopališčih v okolici, kjer počivajo nekdanji romarji. Morda v spomin o nim, za katerih grobove nihče ne ve. Kako radi bi pri cerkvi spali, da bi lahko na grobove luč prižigali! Polovico slovenskega Jolietja je krstil in poročil g. Janez Plevnik, ki je prejel krst v dobrovski Marijini cerkvi. Tri četrtine Willarda je krstil g. Janez Novak, ki je tudi bil oblit s krstno vodo na Dobrovi. Morda bi se kdo spomnil enega ali drugega in bi ob spominu na njega pomagal pri obnovi dobrovske cerkve. Novi naseljenci večkrat mislite, kako bi se hvaležne izkazali p. Bernardu Ambrožiču, ki je toliko za vas storil in žrtvoval, ko je dolga leta delal pri Slovenski ligi in pomagal, pomagal. Tako bi se mu lahko vsaj malo oddolžili, če bi obdarovali cerkev, kjer je on prejel sv. zakramente in kjer je pel novo mašo. Pomagajte:

*Da se bo še dvigal
v dobrovskem tam doli
Devici rajski hram na čast
stoje mu griči tam okoli
in temnih šum zelena rast.*
(Anton Hribar)

Tukaj so naslovi onih, ki sprejemajo darove za Dobrovo. Pošiljajte darove samo na te naslove, ker ti imajo navodila, kako postopati nadalje:

Dr. Franc Puc

459 - 4 Street

Hoboken, N.J. 07030

Mrs. Marija Remec

314 So. Oak

Westmount, Illinois 60559

Mr. Anton Košir

1245 E. 59 Street

Cleveland, Ohio 44103

Mrs. Antonia Urankar

19409 Mohican Ave.

Euclid, Ohio 44123

Mrs. Antonia Rupnik

3225 Haig

Montreal, Que., Canada

Dr. Tony Suhadole

184 Grosvenor Ave. So.

Hamilton, Ont., Canada

Mrs. Ivanka Tratnik

171 Gamma Street

Toronto 14, Ont., Canada

Mrs. Anica Kokelj

463 Delaware Ave.

Toronto 4, Ont., Canada

Meni ne pošiljajte denarja za Dobrovo; izredno vesel pa bom, če bom slišal, da so moje besede vsaj nekaj zalegle. Pozdrav!

P. Odilo OFM

